

PARKINSON (ISME)

IN DE GEVORDERDE FASE

VOORSTELLEN

- Hilde van Bree, Verpleegkundig Specialist Ouderengeneeskunde met specialisatie Parkinson

The logo for Novicare, featuring the word "novicare" in a lowercase, sans-serif font. The letters "novi" are in a dark purple color, and "care" is in a red color. The logo is centered within a white rectangular box.

novicare

PARKINSONPROJECT

- Samenwerking Neurologen Elkerliek Ziekenhuis
- Savant Zorg / Novicare
- Zorgboog

elkerliek
ZIEKENHUIS

The logo for Elkerliek Ziekenhuis features the word "elkerliek" in a teal, lowercase sans-serif font, with "ZIEKENHUIS" in a smaller, gold, uppercase sans-serif font below it. To the right is a teal icon of a stylized human figure with arms raised.

savant
zorg

The logo for Savant Zorg features a stylized leaf icon on the left, colored in shades of orange and blue. To its right, the words "savant" and "zorg" are stacked in a lowercase, blue, sans-serif font.

de Zorgboog

The logo for de Zorgboog features a blue arc with a series of small blue dots above it, resembling a bridge or a path. Below this graphic, the words "de Zorgboog" are written in a teal, lowercase sans-serif font.

novicare

The logo for Novicare features the word "novicare" in a lowercase, sans-serif font. The letters "novi" are purple, and "care" is red.

KWALITEIT VAN LEVEN

INHOUD

- Ziekte van Parkinson in het kort (filmpje)
- Parkinsonisme
- Stadia Hoehn en Jahr
- Behandelopties medicamenteus
- Advanced treatments
- Voorbeeld patiënt
- Multidisciplinaire behandeling
- Casemanager Parkinson
- OZO verbindzorg
- Pro-actieve zorgplanning
- Terminale fase parkinson
- Vragen

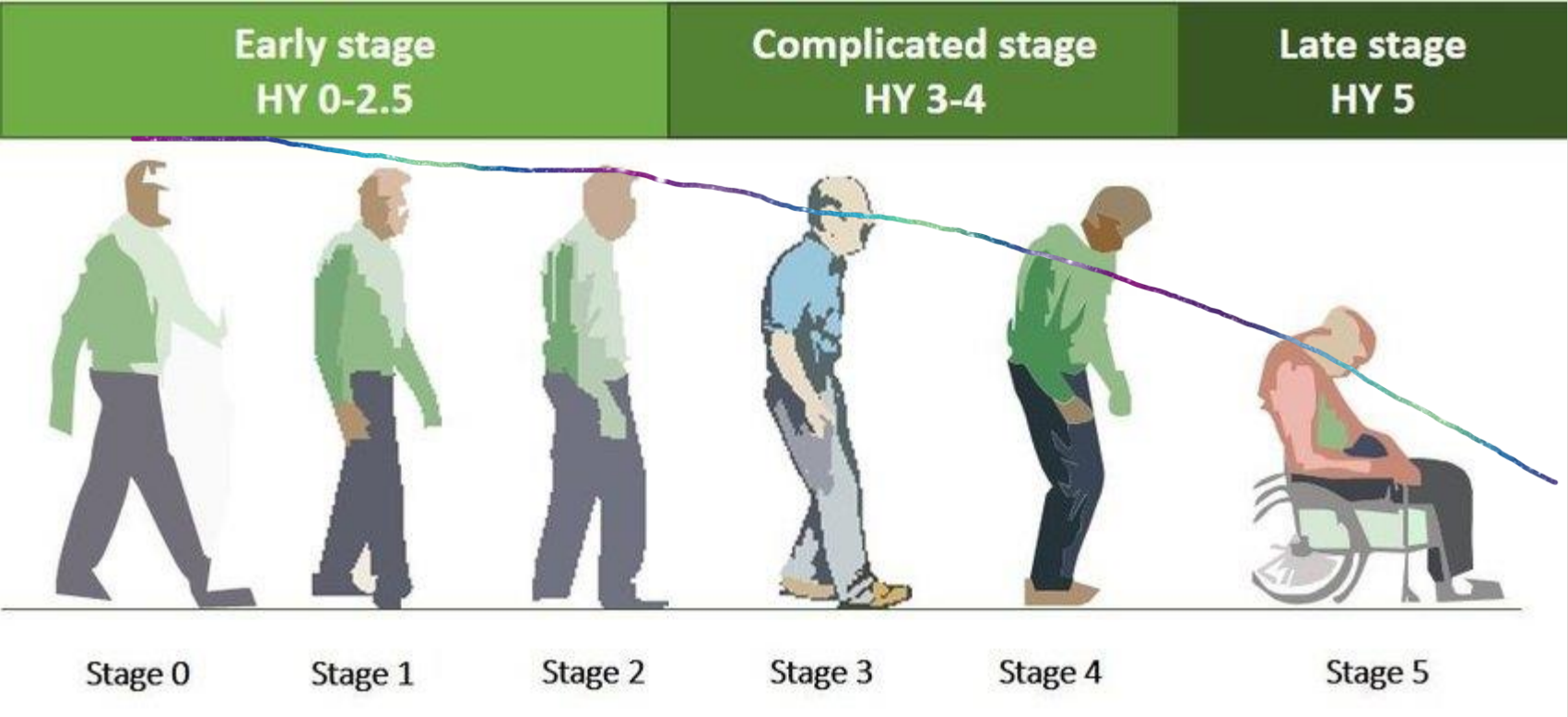
ZIEKTE VAN PARKINSON

[Wat is de ziekte van Parkinson? \(youtube.com\)](#)

PARKINSONISME

- Multi Systeem Atrofie MSA-P /MSA-C
- PSP Progressieve Supranucleaire Paralyse
- CBS Cortico Basaal Syndroom
- Vasculair Parkinsonisme

STAGE VAN DE ZIEKTE

Tabel 1. Hoehn en Yahr Stadia

Stadium	Omschrijving
1	Beginstadium met lichte symptomen aan één lichaamszijde.
1,5	Eenzijdig, met beginnende axiale problemen.
2	Tweezijdig, geen balansproblemen. Mogelijk reeds een licht kyfotische houding, traagheid en spraakproblemen. Houdingsreflexen zijn nog intact.
3	Matige tot ernstige ziekteverschijnselen, enkele houdings- en balansproblemen, lopen is aangedaan maar nog mogelijk zonder hulp, fysiek onafhankelijk.
4	Ernstige ziekteverschijnselen, gedeeltelijke hulpbehoevendheid, lopen en staan is aangedaan maar nog mogelijk zonder hulp.
5	Eindstadium, volledige invaliditeit, lopen en staan zonder hulp onmogelijk, continue verpleegkundige zorg noodzakelijk.

BEHANDELOPTIES

Symptomatisch (behandeling gericht op verlichten van de klachten)

- Medicamenteus
- Niet medicamenteus

MEDICAMENTEUZE BEHANDELING

Motorische klachten

- Levodopa/carbidopa (Sinemet) Levodopa/benserazide (Madopar). Zijn vergelijkbaar.

Langwerkende voor de nacht

Kortwerkende (oplosbaar) vaak in de ochtend

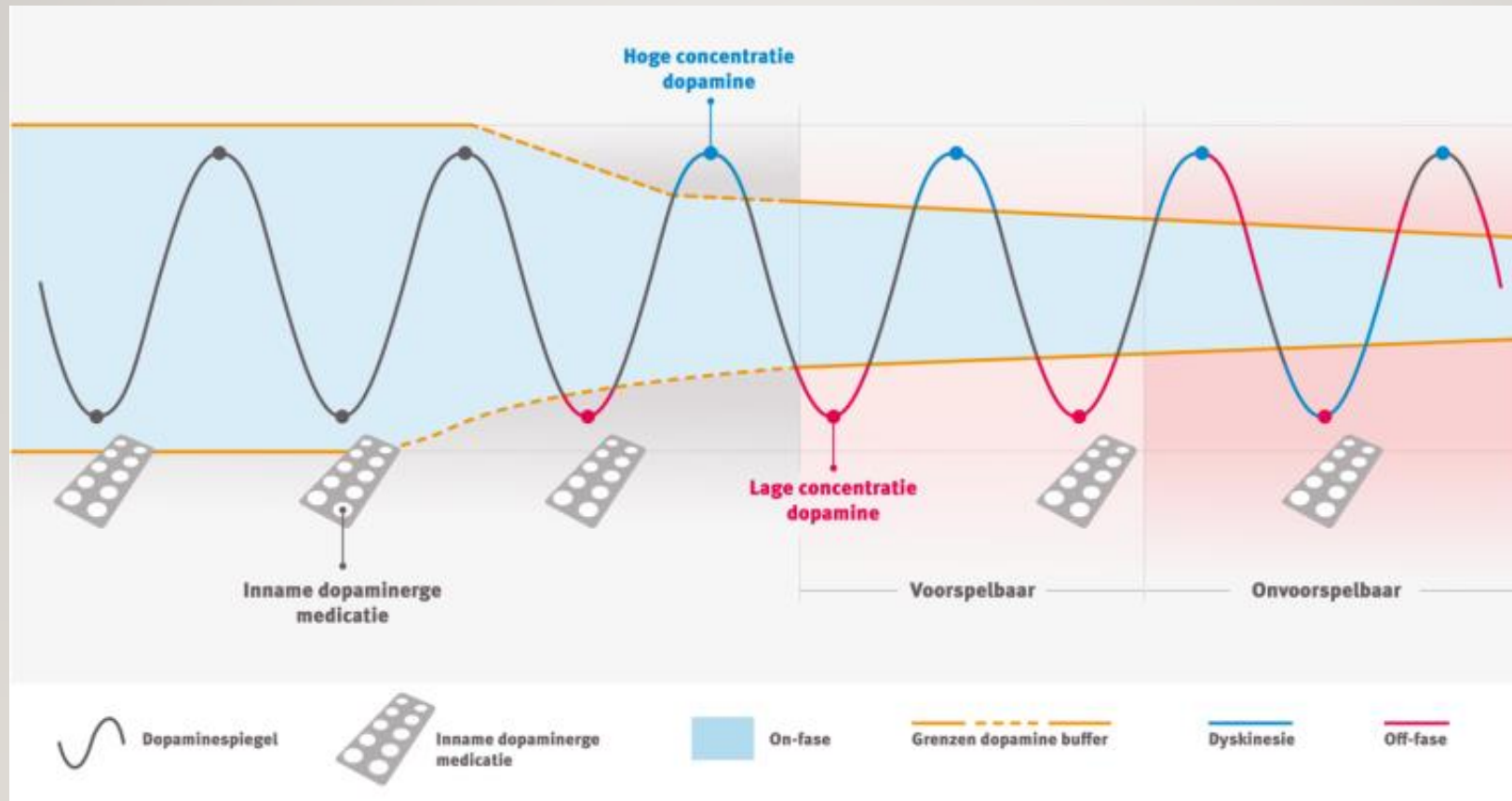
Normale tabletten overdag.

- In de loop van de tijd steeds hogere dosering nodig soms wel tot 2000mg.
- Neuropathie kan ontstaan bij hoge dosering. Dan suppletie van foliumzuur en vitamine B12

VERMINDERDE WERKING MEDICATIE

- Obstipatie
- Verminderde maagontlediging
- Inname met eiwitrijke maaltijd

RESPONS FLUCTUATIES

AANVULLENDE MEDICATIE OP LEVODOPA

Dopamine-agonisten

- pramipexol
- ropinirol
- rotigotine (pleister)

Bijwerkingen: hallucinaties, bloeddrukproblematiek, verwardheid

COMT-remmers

Zorgen dat levodopa sterker en langer werkt.

- Entacapon
- Tolcapon

Amatadine: geef je met name als mensen hele hinderlijke dyskinesieën hebben.

Propranolol: bij tremoren

MAO-B-remmers

- selegiline
- rasagiline
- safinamide

Bijwerkingen: 'pep-middel'

ADVANCED TREATMENTS

- DBS (hersenenoperatie) [Deep Brain Stimulation \(DBS\) - YouTube](#)
- Pomptherapie
 - Levodopa pomp (duodopa) [Duodopa - YouTube](#)
 - Apomorfine via een pen of pomp [Apomorfine - YouTube](#)

WANNEER ADVANCED TREATMENTS

Het 5 - 5 - 2 principe

- 5 jaar of langer de ziekte van Parkinson
- 5 of meer momenten per dag medicijngebruik
- 2 of meer uur problemen van motorische fluctuaties (dyskinesie + wearing-off)

MULTIDISCIPLINAIRE BEHANDELING PARKINSON

- Fysiotherapie
- Ergotherapie
- Logopedie
- Diëtist
- Psycholoog
- Muziektherapie
- Casemanager Parkinson

CASEMANAGER PARKINSON

OZO VERBINDZORG

PROACTIEVE ZORGPLANNING

- Reanimatie /Beademing / intensive care

Beleid

- Actief
- Palliatief
- Symptomatisch

Euthanasie wens?

TERMINALE FASE PARKINSON

- Nooit zomaar stoppen met Parkinsonmedicatie!
- Symptomen van pijn en benauwdheid kunnen goed behandeld worden met morfine en midazolam door middel van palliatieve sedatie.
- Hoeft geen lijdensweg te zijn!

VRAGEN

